

El 40 % dels parcs eòlics catalans a canvi d'un 3,4 % dels beneficis

Després d'una dècada d'indústria eòlica, la Terra Alta ha viscut una transformació profunda del paisatge i una escassa repercussió sobre els habitants | L'economista membre del setmanari 'Taifa' i exjugador de futbol, Oleguer Presas, planteja en un treball la implantació d'una central eòlica a la Fatarella des d'una perspectiva anticapitalista

Aerogeneradors entre Gandesa i Bot. Foto: Sofia Cabanes

Dissabte passat a la Fatarella, -un dels pobles de la Terra Alta on mai s'acaba de fer fosc perquè els seus 360º de perspectiva estan envoltats de molins-, es va presentar a la seu de la fundació El Solà el treball: *Energia eòlica i transformació del territori. Anàlisi del procés d'implantació d'una central eòlica a la Fatarella*, fet per Oleguer Presas i presentat conjuntament amb Sergi Saladié.

La presentació va començar amb la intervenció de Sergi Saladié, geògraf i professor de la URV, a més d'activista i portaveu de la CANC (Cordinadora Anti Nuclear Catalunya). Saladié va fer un repàs de les polítiques energètiques, de l'absència de la planificació territorial i del conflicte eòlic a les comarques del sud del Principat.

La intervenció va començar introduint les repercussions del Decret 174/2002 pel qual s'aprovaren un seguit de parcs eòlics que han suposat una important transformació del paisatge des del 2002 i, tal com alertaven les plataformes en defensa del territori, han acabat suposant una escassa repercussió econòmica local.

L'activista va remarcar també que en el cas del Priorat no ha acabat havent la massificació eòlica que sí que hi ha hagut a la Terra Alta perquè tenien un projecte de comarca, on la implantació eòlica desmesurada no hi tenia cabuda. Com queda palès al treball de Presas, Saladié va constatar que el procés d'implantació eòlica a la Terra Alta ha suposat una massificació d'aerogeneradors a la

comarca, ja que hi ha 9 centrals eòliques en servei, 4 més d'autoritzades i 15 més en fase de tramitació. A les Terres de l'Ebre es concentren un 40,6 % de parcs eòlics del Principat a més de les altres instal·lacions energètiques. Cal remarcar que l'energia eòlica ha tingut una escassa aportació al territori ja que només es queda un 3,4 % dels beneficis.

Darrere de la implantació eòlica, com és habitual amb els casos especulatius amb l'energia, s'hi amaga l'enriquiment de grans empreses privades, com els 25 milions d'euros que es va emportar Copcisa pel sol fet de tramitar el projecte. Altres dades remarcables que va apuntar en Saladié són, per exemple, que el 65 % de les centrals eòliques de l'Estat espanyol estan en mans de només 5 empreses. Cal subratllar també que molts dels convenis fets amb els ajuntaments eren irregulars i, fins i tot, il·legals.

En conclusió, Saladié va dir que el treball, fet amb molta cura i afecte per Oleguer Presas, aprofundix amb el coneixement de la implantació eòlica a la Terra Alta i l'escassa aportació que ha fet al territori. Va concloure d'esta manera: ?l'energia acaba sent un sector fosc en lloc de lluminós.?

Presentació de l'estudi realitzat per Oleguer Presas. Foto: J.U.

Després de la introducció de Saladié, l'Oleguer Presas, economista i membre del setmanari *Taifa*, a més de simpatitzant de l'Esquerra Independentista i exjugador professional de futbol, va passar a presentar el treball encarregat per la fundació El Solà en el qual s'analitza el procés d'implantació d'una central eòlica a la Fatarella des d'una perspectiva anticapitalista.

Presas va anar desenvolupant els punts principals del treball, contraposant la rendibilitat empresarial contra les necessitats de la població en la qual s'implanta l'energia eòlica. Per començar, va introduir els agents que van actuar durant el procés d'implantació: les empreses promotores, d'una banda, i l'Ajuntament, les persones propietàries i la població afectada, d'altra banda. Les relacions que s'establixen entre les empreses promotores i l'Ajuntament són a base de convenis, i entre les empreses i les persones propietaris són els contractes bilaterals. L'Oleguer Presas també va destacar l'entramat d'empreses promotores, que van des de la coneguda constructora COPCISA fins empreses creades per la tramitació dels projectes: Bon vent de l'Ebre. A més de la participació d'EdP (Energías de Portugal), EdP Renovables, NEO Energía i Genesa.

A la Fatarella, l'any 2003 es va signar el conveni entre el representat de l'Ajuntament i Copcisa, un conveni que tot i les bones intencions que contenia, totes de caràcter incert i sense qüestions concretes, va generar moltes controvèrsies entre la població, ja que totes les promeses per part de

l'empresa han acabat sent paper mullat.

Seguidament, l'economista va fer referència als beneficis generats per les empreses durant el 2011, amb només 4 mesos de funcionament del parc eòlic de la Fatarella van obtenir 1,2 milions d'euros de beneficis, i el 2012 en van obtenir 5,3 milions.

Com a conclusió dels ingressos generats per tindre un parc eòlic a la Fatarella s'arriba a que hi ha una nul·la incidència en els problemes de territori. Des del moment de la implantació eòlica s'ha seguit perdent població, hi ha més atur i continuen les desigualtats existents.

?Tot això evidencia el fracàs de model de desenvolupament que suposava, ja que hi havien unes altres expectatives inicials i s'ha acabat amb un fracàs de desenvolupament local?, va evidenciar Oleguer Presas. Durant tot el procés d'implantació també cal destacar la desigualtat de poder entre les empresaris i l'Ajuntament i persones propietàries. Les empreses disposen d'uns coneixements tècnics i una estructura que els altres dos agents no disposen. Altres punts destacables durant el procés van ser la manca d'acord entre tots els municipis i el Consell Comarcal per anar tots a una, les expropiacions de terrenys i el poc projecte de territori.

Després de les intervencions dels dos ponents, es va obrir un debat entre els assistents, els quals van deixar palès que cal un canvi de model energètic i una transformació cap a la sobirania energètica. També es va remarcar que cal apostes locals de sobirania per fer front a este model energètic imposat derivat del sistema econòmic capitalista. Referent als parcs eòlics que ja hi ha en marxa a la comarca, es va posar èmfasi en que cal lluitar per millorar els convenis i sobretot recuperar el poder energètic.

Entre el públic, molts membres que han format part de la Plataforma per la Defensa de la Terra Alta recordaven que ja havien intentat explicar el que podia passar després de la implantació. Molts dels seus prodigis s'han complit i, ara, gran part de la comarca pateix la massificació. Però no per això, consideren, cal abandonar la lluita. També trobem exemples de projectes enfocats a un bon desenvolupament pel territori, tan social, econòmic com ambiental. A la Fatarella, precisament, en trobem un exemple: la creació de propietaris forestals que promou la gestió forestal d'una forma conjunta i fomenta l'aprofitament integral de les forests.